

**T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**0-24 AYLIK ÇOCUĞU OLAN ANNELERİN
ANNE SÜTÜNÜ ARTTIRMAYA YÖNELİK
GELENEKSEL UYGULAMALARI
YÜKSEK LİSANS BİTİRME PROJESİ**

ZEYNEP ÜNVER

HEMŞİRELİK ANABİLİM DALI

DANIŞMAN

Prof. Dr. Behice ERCİ

MALATYA-2014

**T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**0-24 AYLIK ÇOCUĞU OLAN ANNELERİN
ANNE SÜTÜNÜ ARTTIRMAYA YÖNELİK
GELENEKSEL UYGULAMALARI**

ZEYNEP ÜNVER

Danışman Öğretim Üyesi: Prof. Dr. Behice ERCİ

MALATYA-2014

ONAY SAYFASI

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Bu çalışma jürimiz tarafından Hemşirelik Anabilim Dalı Halk Sağlığı Hemşireliği
Uzaktan Eğitim Tezsiz Yüksek Lisans Programında Bitirme Projesi olarak
kabul edilmiştir.

İmza

Jüri Başkanı ve Danışman: Prof. Dr. Behice ERCİ

Üye: Doç. Dr. Rukuye AYLAZ

Üye: Doç. Dr. Sermin TİMUR TAŞHAN

ONAY:

Bu bitirme projesi, İnönü Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Anabilim Dalı Başkanlığı'nın / /..... tarih ve sayılı yazısıyla kabul edilmiştir.

Onay

...../...../.....

Doç. Dr. Ergül ALÇİN
Enstitü Müdür V.

TEŞEKKÜR

İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı'nda yüksek lisans dönem projesi olarak hazırlanan bu araştırmanın gerçekleştirilmesinde, çalışmalarımı yönlendirmede, çalışmamın her aşamasında bilgi, öneri ve yardımlarını esirgemeyerek göstermiş olduğu her türlü bilimsel destek, sabır ve emekten dolayı Sayın Prof. Dr. Behice ERCİ' ye, araştırmamıza katılmayı kabul eden tüm annelere ve öğrenim hayatım boyunca maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen aileme en derin duygularla teşekkür ederim.

Zeynep ÜNVER

ÖZET

Araştırma 0-24 aylık çocuğu olan annelerin anne sütünü arttırmaya yönelik geleneksel uygulamalarını saptamak amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Bu araştırma Kasım-Aralık 2013 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırmanın evrenini; İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi Pediatri Poliklinikleri, Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi'ne başvuran ve Anne Ünitesi'ne yatışı yapılan 0-24 aylık çocuğu olan anneler oluşturmaktadır. Yapılan güç analizi ile belirlenen 220 anne örnekleme oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında araştırmacı tarafından oluşturulan Soru Formu kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde yüzdeler, ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanarak kullanılmıştır.

Araştırmanın sonucunda; araştırma kapsamına alınan annelerin yaş ortalaması 23.6 ± 6.3 yıl ve %88.6' sının bebeklerini araştırma sırasında halen emzirmekte olduğu bulunmuştur. Annelerin %44.1'inin doğumdan sonra ilk gıda olarak anne sütü, %49.1'inin ise mama verdiği, %45.5'inin bebeklerini doğumdan sonra ilk bir saatten sonra emzirmeye başladığı, %32.3'ünün bebeğini ağladıkça emzirmekte ve %44.5'inin bebek emdiği sürece emzirmeye devam etmeyi düşündüğünü ifade etmiştir. Anneler besinler içinde en çok baklagilin (%90.0), içeceklerden ise suyun (%95.9) anne sütünü arttırdığına inanmaktadır.

Anneler geleneksel uygulamalarla sütlerinin arttığına inanmaktadırlar. Çoğunlukla beslenme ve sıvı alımına yönelik uygulamalar yer almaktadır. Etkin ve daha uzun sürmesi beklenen bir emzirme dönemi için daha gebelik sırasında geleneksel yapı ve inanışlar göz önüne alınması, düzenli olarak eğitimler yapılması ve annelerin bilinçlendirilmesi önerilebilir.

Anahtar kelimeler: Anne sütü, emzirme, geleneksel uygulamalar, kültür.

ABSTRACT

0-24 MONTHS FOR INCREASING BREAST MILK OF MOTHERS WITH TRADITIONAL APPLICATIONS

Research is made to be a descriptive study to identify traditional practices of increase breast milk of mothers with children 0-24 months.

This research was conducted between November-December 2013 . The universe of study is made to constitute by Inonu University Turgut Ozal Medical Center Pediatric Out patient Clinic, New born and Mother admitted to the Intensive Care Unit admissions the mothers with children 0-24 months. It is consisted of 220 mothers determined by the power analysis sample. The form of the Questionnaire was use data collection created by researchers.

Mean and Standard deviation values have been calculated and this was use data for the evaluation of percentage.

As a result, there search covered 23.6 ± 6.3 years, the average age of mother sand 88.6% of babies breastfeeding present during the investigation was found..Mother of 44.1% give mother milk after birth as the first food breastfeeding, mother of 49.1% give food , mother of 45.5%start to breastfeed the babies after birth the first hour after borning, mother of 32.3% breastfeed the baby when the baby cries and mother 44.5% intend to continue to breastfeed infants Mothers believe that nutrients in most legumes (90.0%), the water in all drinks (95.9%) increase in breastfeeding.Mothers believe that their milk increases with traditional practices. Mostly applications for nutrition and fluid intake is located..

For efficient and last longer than expected for the period of breastfeeding during pregnancy,traditional structure sand beliefs should be taken into consideration and training should be done regularly and mothers should be informed.

Keywords: Breast milk, breastfeeding, traditional practices and culture.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
ONAY SAYFASI	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ	viii
TABLolar DİZİNİ	ix
1. GİRİŞ	1
2.GEREÇ VE YÖNTEM	3
2.1. Araştırmanın Şekli	3
2.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Tarih	3
2.3.Araştırmanın Evreni ve Örnekleme	3
2.4.Verilerin Toplanması	3
2.5.Verilerin Değerlendirilmesi.....	3
2.6.Araştırmanın Etik İlkeleri.....	4
2.7.Araştırmanın Sınırlılıkları	4
3.BULGULAR.....	5
4.TARTIŞMA.....	13
5.SONUÇ VE ÖNERİLER	17
KAYNAKLAR.....	19
EKLER.....	21
EK 1. Anket Formu.....	21
EK 2. Etik Kurul Kararı.....	25
EK 3. Uygulama İzni.....	28
ÖZGEÇMİŞ	30

SİMGELER ve KISALTMALAR DİZİNİ

UNICEF	: Birleşmiş Milletler Çocuk Fonu
DSÖ	: Dünya Sağlık Örgütü
TNSA	: Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması
NPU	: Net Protein Kullanımı
TSH	: Tiroid Stimüle Edici Hormon
SPSS	:Statistical Package for Social Science

TABLULAR DİZİNİ

	Sayfa No
Tablo 3.1. Araştırma grubundaki annelerin tanımlayıcı özellikleri (S:220)	6
Tablo 3.2. Araştırmaya katılan annelerin bebeklerinin sosyo-demografik değişkenlere ve besleme durumlarına göre dağılımları (S:220)	8
Tablo 3.3. Annelerin emzirmeye ilişkin görüş ve uygulamalarına göre dağılımı	9
Tablo 3.4. Annelerin emzirme ve anne sütünü arttırmaya yönelik bilgi aldığı kaynaklar	10
Tablo 3.5. Annelerin sütü arttırmak üzere yaptıkları uygulamaların faydasına inanılma durumlarına göre dağılımları	11

1. GİRİŞ

Anne sütü şüphesiz bebek beslenmesinde tam olarak yeri doldurulamayan bir besindir(1). Anneler tarafından yıllık üretilen milyonlarca litre anne sütü doğadaki en önemli kaynaklardan biridir. Anne sütü zamanın başlangıcından beri, bebek beslenmesinin en doğal ve sağlıklı kaynağıdır. Ne yazık ki yaşamı destekleyen tüm doğal kaynaklar gibi, anne sütü de yanlış bilgi, tutum ve davranışlar yüzünden zıyan edilmektedir (2).

Türkiye’de annelerin %96.7’si bebeğini emzirmektedir. Ancak bebeği emzirmeye geç başlamak, ilk emzirmeden önce şekerli su gibi besinler vermek, ek besinlere erken ya da çok geç başlamak gibi hatalı uygulamalar, yeterli ve kaliteli bir emzirme programını engellemektedir(2). Anneler emzirmeye başlayamama, çok kısa sürede vazgeçme ya da beslenme açısından henüz gerek olmadığı halde ek gıdalara başlayabilmektedir. Bunun nedeni genellikle sütün salgılanmasına, sütün olmamasına veya yetmemesi (anne sütünün normal bir bebeğin besin ihtiyaçlarını karşılamaya yetmeyeceği) korkusunun eşlik ettiği endişe duygusudur (3).

Ülkemizde çocuk sağlığına ilişkin geleneksel uygulamaların binlerce yıllık bir geçmişi vardır. Bilimsel olarak bu uygulamalardan bazılarının yararlı olduğu kanıtlanmıştır. Ancak bazılarının da çocuk sağlığına zararı olabilir. Çocuk sağlığı ile uğraşanlar yararlı uygulamaları desteklerken zararı olanlar konusunda da toplumu uyarmalı bu uygulamanın yerine bilimsel olarak kanıtlanmış olanların yerleşmesine öncülük etmelidirler. Gebelik ve emzirme döneminde vitamin ve mineral desteği yapılması anne ve çocuk sağlığı açısından önemlidir (7). Annenin kendi yaşamı için gereken besin gereksinimine bir de süt verimi için gereken gereksinimler eklenmiştir. Bu nedenle emzirme döneminde annelerin hem kendi sağlığı hem de bebeğin sağlığı için yeterli ve dengeli beslenmeleri büyük önem taşımaktadır (1).

Anne sütü arttırıcıları olarak kullanılan çeşitli bitkisel kaynaklı içecekler bulunmaktadır. Ancak araştırma sonuçlarına göre anne sütünü arttıran en etkili yöntem emzirme danışmanlığıdır(3). Doğru teknik ile sık emzirmek, memelerin tamamen boşalmasının sağlanması emzirme danışmanlığının temelini oluşturmaktadır (7).

Emzirme süresince anne sütünü arttıracak geleneksel inanç ve uygulamaların bilinmesi, bu dönemde özellikle emzirme ve anne sütüyle beslemenin sağlanması ve sürdürülmesi için birey ve ailelere sunulacak sağlık hizmetlerinde önceliklerin belirlenmesi açısından yol gösterici olacaktır. Ayrıca anne ve bebek sağlığının geliştirilmesinde sağlık personeline katkıda bulunacak ve bu konuda başvurabilecekleri yararlı bir kaynak olacaktır.

Bu araştırma 0–24 aylık çocuğı olan annelerin anne sütünü arttırmaya yönelik geleneksel uygulamaları belirlemek amacıyla planlanmıştır.

2.GEREÇ VE YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Şekli

Araştırma tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

2.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer ve Tarih

Araştırma Kasım-Aralık 2013 tarihleri arasında İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi Pediatri Poliklinikleri, Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi ve Anne Ünitesi'nde yapıldı.

2.3.Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini; İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi Pediatri Poliklinikleri, Yenidoğan Yoğun Bakım Ünitesi'ne başvuran ve Anne Ünitesi'ne yatışı yapılan 0-24 aylık çocuğu olan anneler oluşturmaktadır.

Yapılan güç analizinde %5 yanılğı, %95 güven aralığı, çift yönlü önem düzeyinde evreni temsil gücü %95 olarak hesaplanan minimum örneklem büyüklüğü 220 anne olarak belirlenmiştir. Anneler evrenden basit rastgele yöntemi kullanılarak seçildi.

2.4.Verilerin Toplanması

Araştırmacı tarafından oluşturulan anket formu kullanılmıştır. Bu form anne ve bebeklerin sosyo-demografik özelliklerini, bebeklerini emzirme durumlarını, emzirme ve anne sütünü arttırmaya yönelik geleneksel uygulamalarını belirlemeye yönelik 32 sorudan oluşmaktadır. Anket formu araştırmacı tarafından Kasım-Aralık 2013 tarihleri arasında araştırmaya katılmayı kabul eden 220 anne ile yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak doldurulmuştur.

2.5.Verilerin Değerlendirilmesi

Verilerin istatistiksel analizlerinde yüzdelik, ortalama ve standart sapma değerleri kullanılmıştır.

2.6.Araştırmanın Etik İlkeleri

Araştırmaya başlamadan önce Malatya Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan yazılı izin alındı (EK 2). Araştırmanın yapılacağı Turgut Özal Tıp Merkezi'nden uygulama izni alındı (EK 3). Araştırma kapsamındaki annelerin haklarını korunması için araştırma verilerini toplamaya başlamadan önce annelere; araştırmanın yapılma amacı, süresi ve araştırma sürecinde yapılacak işlemler açıklanarak "Aydınlatılmış Onam" ilkesine uyulmuştur. Annelerin istedikleri zaman araştırmadan çekilebilecekleri belirtilerek "Özerklik" ilkesi, bireysel bilgilerin araştırmacı ile paylaşıldıktan sonra korunacağı söylenerek "Gizlilik ve Gizliliğin Korunması" ilkesine uyulmasına özen gösterilmiştir. Elde edilen bilgilerin ve cevaplayanın kimliğinin gizli tutulacağı belirtilerek "Kimliksizlik ve Güvenlik" ilkesi yerine getirilmiştir(8).

2.7.Araştırmanın Sınırlılıkları

Hastane ortamında yapılmış olması bu araştırmanın sınırlılığıdır.

3.BULGULAR

Araştırmaya katılan annelerin yaş ortalaması 23.6 ± 6.3 yıldır. Annelerin %60.5'i 20-30 yaş grubundadır. Annelerin %83.2'si ev hanımı ve %35.5'i lise mezunudur. Annelerin %68.2'sinin aylık gelirinini 1000 TL ve üzeri olduğunu ifade ettiği, %74.1'inin çekirdek aileye sahip olduğu ve %53.6'sının Malatya il merkezinde yaşadıkları belirlendi (Tablo 3.1.).

Tablo 3.1. Araştırma grubundaki annelerin tanımlayıcı özellikleri (S:220)

Annelerin tanımlayıcı bazı özellikleri	Sayı	%
Annenin yaşı		
20 yaş altı	8	3.6
20-30 yaş	133	60.5
31-41 yaş	69	31.4
42 yaş ve üstü	10	4.5
Annenin eğitim durumu		
Okuryazar değil	10	4.5
Okuryazar	27	12.3
İlkokul mezunu	47	21.4
Ortaokul mezunu	18	8.2
Lise mezunu	78	35.5
Üniversite mezunu	40	18.2
Annenin mesleği		
Ev hanımı	184	83.6
Memur	19	8.6
İşçi	13	5.9
Diğer	4	1.8
Aile tipi		
Çekirdek aile	164	74.5
Geniş aile	56	25.5
Yaşadıkları yer		
Malatya merkez	119	54.1
İlçe	52	23.6
Köy	44	20.0
Diğer iller	5	2.3

Annelerin tanımlayıcı bazı özellikleri	Sayı	%
Annenin evlenme yaşı		
18 yaş altı	36	16.4
18 yaş ve üstü	184	83.6
Annenin ilk doğum yaşı		
16-20	65	29.5
21-25	102	46.4
26-30	45	20.5
31 ve üstü	8	3.6
Sigara içme durumları		
Sigara içenler	31	14.1
Sigara içmeyenler	169	76.8
İçip bırakmış olanlar	20	9.1
İlaç kullanma durumları		
İlaç kullananlar	54	24.5
İlaç kullanmayanlar	166	75.5

Araştırmaya katılan annelerin %83.6'sı 18 yaş ve üzerinde evlenmiş olup, %29.5'i 16-20 yaş aralığında ilk doğumlarını yapmış olduğu saptandı. Annelerin %76.8'i sigara kullanmadığını %9.1'i ise bir süre kullanıp bıraktığını ifade etti. Annelerin %75.5'i ise herhangi bir ilaç kullanmadığını ifade etti (Tablo 3.1.).

Tablo 3.2.Araştırmaya katılan annelerin bebeklerinin sosyo-demografik değişkenlere ve besleme durumlarına göre dağılımları (S:220)

Bebeklerin bazı sosyo-demografik özellikleri	Sayı	%
Cinsiyet		
Erkek	117	53.2
Kız	103	46.8
Doğum şekli		
Normal	92	41.8
Sezaryen	128	58.2
Doğum ağırlığı		
2500 gr altı	60	27.2
2500-3999 gr	151	68.6
4000 gr ve üstü	9	4.2
Bebegine verdiği ilk besin		
Anne sütü	97	44.1
Mama	108	49.1
Şekerli su	13	5.9
Su	2	0.9
Beslenme şekli		
Anne sütü	57	25.9
Anne sütü ve ek gıda	141	64.1
Sadece ek gıda	22	10.0

Araştırmaya alınan bebeklerin %53.2'si erkek olup, %58.2'si sezaryen yolla doğmuştur ve %68.6'sı 2500-3999 gr ağırlık arasında dünyaya gelmiştir. Araştırmaya katılan annelerin büyük çoğunluğunun (%90.0) bebeklerini halen emzirdikleri belirlendi. İlk besin olarak %49.1'inin mama aldığı ve %63.2'sinin şuanda anne sütü ve ek gıda ile beslendiği saptandı (Tablo 3.2.).

Tablo 3.3. Annelerin emzirmeye ilişkin görüş ve uygulamalarına göre dağılımı

Emzirmeye ilişkin görüşleri ve davranışları	Sayı	%
Emzirmeye başlama zamanı		
İlk yarım saat	13	5.9
Yarım saat-bir saat	75	34.1
Bir saatten fazla	100	45.5
Diğer	32	14.5
Emzirme sıklığı		
Yarım saatte bir	10	4.5
Her saat başı	46	20.9
Ağladıkça	71	32.3
2 saatte bir	68	30.9
Diğer	25	11.4
Emzirmeyi düşündüğü süre		
Emdiği sürece	98	44.5
1 yaşına kadar	26	11.8
2 yaşına kadar	70	31.8
Diğer	26	11.8
Toplam	220	100.0

Doğum sonrası annelerin %45.5'inin bir saatten fazla sürede bebeklerini emzirmeye başladığı saptandı. Bebeğini ağladıkça emzirenlerin oranı %32.3'tür. Annelerin %44.5'inin bebeklerini emdiği sürece emzirmeyi düşündükleri belirlendi(Tablo3.3.).

Tablo 3.4. Annelerin emzirme ve anne sütünü arttırmaya yönelik bilgi aldığı kaynaklar

Bilgi kaynakları	Sayı	%
Sağlık personeli	76	34.5
Kitap-dergi	30	13.6
Aile büyükleri	92	41.8
İnternet	2	0.9
Televizyon	6	2.7
Komşu-arkadaş	14	6.4
Toplam	220	100.0

Annelerin tamamı emzirme ve anne sütünü arttırıcı uygulamalar konusunda bilgi sahibi olduklarını ifade ettiler. Bilgi alan 220 annenin %41.8'i aile büyüklerinden, %34.5'i sağlık personellerinden, %13.6'sının kitap-dergi gibi yazılı kaynaklardan bilgi aldığı saptandı(Tablo3.4).

Tablo 3.5. Annelerin sütü arttırmak üzere yaptıkları uygulamaların faydasına inanılma durumlarına göre dağılımları

Uygulamalar	Tüketim Düzeyi		Faydasına İnanılan		Faydasına İnanılmayan	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
İçecekler						
Su	218	99.1	209	95.9	9	4.1
Pekmez	139	63.2	115	82.7	24	17.3
Süt	91	41.4	69	75.8	22	24.2
Bitki çayları	128	58.2	118	92.1	10	7.9
Ayran	145	65.9	128	88.2	17	11.8
Meyve suyu	141	64.1	128	90.7	13	9.3
Kola	11	5.0	2	18.1	9	81.9
Maden suyu	41	18.6	31	75.6	10	24.4
Diğer	14	6.4	14	100.0	0	0.0
Yiyecekler						
Et ve et ürünleri	166	75.5	155	93.3	11	6.7
Baklagil	198	90.0	192	96.9	6	3.1
Tahin/susam	87	39.5	66	75.8	21	24.2
Soğan/sarımsak	143	65.0	133	93.0	10	7.0
Diğer	56	25.5	42	75.0	14	25.0
Diğer uygulamalar						
Yürüyüş	93	42.3	53	56.9	40	43.1
Masaj	124	56.4	117	94.3	7	5.7
Yüzme	3	1.4	1	33.3	2	66.7
İlaç	9	4.1	6	66.6	3	33.4
Diğer	25	11.4	18	72.0	7	28.0

Anneler besinler içinde anne sütünü en çok baklagilin (%90.0) içeceklerden ise en çok suyun (%99.1) arttırdıklarına inanmaktadırlar. Diğer yiyecek ve içeceklerin ise; et ve et ürünlerinin %75.5, ayranın %65.9, pekmezin %63.2 ve

soğan/sarımsağın %65 olduğu tespit edildi. Annelerin diğer uygulamalarda da masajın %56.4, yürüyüşün %42.3 ve duşun %11.4 faydalı olduğunu ifade ettikleri saptandı (Tablo3.5).

4.TARTIŞMA

İlk altı ay yalnız anne sütü ile beslenme ve altıncı aydan sonra uygun ek besinlere başlanarak emzirmenin günümüzde en az iki yaşına kadar sürdürülmesi sağlıklı beslenme biçimi olarak tüm dünyada önerilmektedir. Bunun nedeni anne sütü ile beslenmenin çocuk ve anne sağlığı açısından önemli yararlarının olmasıdır (15).

Araştırma kapsamına alınan bebeklerin %49.1'inin ilk gıdasının mama olduğu saptanmıştır. Literatürde annelerin bebeklerine ilk gıda olarak yüksek oranda zembek suyu (%50) ve şekerli su (%46.3) verdiklerini gösteren çalışmalar mevcuttur(3). TNSA-2008 raporunda çocukların % 23.2'sinin anne sütünden önce başka bir gıda aldığı ifade edilmektedir (18). Üstüner ve arkadaşlarının çalışmasında annelerin %81.8'i bebeklerine ilk beslemede anne sütü, Bölükbaş ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada büyük oranda anne sütü (%88.7), %1.0 şekerli su, Kahraman ve arkadaşlarının çalışmasında ise %91.3'ünün bebeklerine ilk gıda olarak kolostrumu verdikleri saptanmıştır (10,11,12). Bu araştırmanın bulgusu literatür ile uyumlu değildir. Çünkü araştırmaya katılan annelerin büyük çoğunluğu (%57.3) sezaryen yolla doğum yapmış ve bebeklerini bir saatten fazla süreden sonra emzirmeye başladıkları (%45.5) tespit edilmiştir.

Emzirmeye erken başlanması hem anne, hem de bebek için yararlıdır. Erken emmenin sütün salınımını arttırıcı etkisi vardır. Bebeğin doğumundan sonraki ilk yarım saatlik dilim olan bu erken dönemin geçirilmesi, emzirme başarısı ve süresini olumsuz yönde etkilemektedir. TNSA 2008'e göre emzirilen çocukların sadece %39.0'u doğumdan sonraki ilk bir saat içinde emzirmeye başlanmıştır(18). Bu araştırma sonuçlarına göre annelerin %40'ı bebeklerini ilk bir saat içinde emzirmeye başlamıştır. Bu bulgu TNSA 2008 verilerine göre çok az (%1.0) yüksektir. Hastanemizde bebek dostu hastane kavramı çerçevesinde bebeklerin ilk yarım saat içinde emmelerini teşvik edici düzenlemeler bulunmaktadır. Fakat bu çalışmalar sonuçlardan anlaşılacağı üzere yetersiz kalmıştır.

Araştırma kapsamına alınan annelerin %32.3'ü bebeklerini emzirmeye bir sınır koymamış ve bebek istedikçe emzirdiklerini söylemişlerdir. Daha önce yapılan çalışmalarda saptanan emzirilme sıklıkları birbirinden farklıdır(14,15,17). Bu

araştırmada bulunan sonuç bu çalışmaların gerisindedir. Bunun nedeni bölgesel kültür ve uygulama farklılıklarından kaynaklanması olabilir. Zira beslemek için bebeğin ağlaması beklenmemeli, saatlere göre sınırlama yapılmamalı, beslenme bebeğin yönlendirdiği bir işlem olmalıdır. Anne bebeğin emmeye hazır olduğunu bazı davranışlarından sezmeli ve bebek her istediğinde onu beslemeye başlamalıdır(19).

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), bebekler 2 yaşına gelene kadar anne sütüyle beslenmeye devam edilmesini önermektedir (20). Bu araştırmada annelere bebeklerini ne kadar süre emzirmeyi planladıkları sorulduğunda, %31.8'inin "bebekler iki yaşına gelene kadar" emzirmeyi planladıklarını, %44.5'i ise bebekleri "emdiği sürece" emzirmek istemektedirler. Eker ve Yurdakul'un 2005 yılında Mersin'de yaptıkları bir çalışmada ise annelerin %14.1'i bebeklerini iki yaşına gelene kadar emzirmeyi planlamaktadır (13). Bu araştırmanın bulgusu daha yüksektir. Bu sonuçla yıllar içinde genel eğitim düzeyinin de yükselmesiyle, sağlık personeli destekli sağlık eğitiminin sonucu olarak bilinç düzeyinin yükseldiği kanaatine varılabilir.

Araştırma kapsamındaki annelerin %44.1'i doğumdan hemen sonra bebeklerine ilk gıda olarak anne sütü vermiştir. Annelerin % 91.8'i emzirme ve anne sütünü artırıcı uygulamalar konusunda bilgi sahibi olduklarını ifade etmişlerdir. Eğitim alan annenin %34.5'i sağlık personelinden, %13.6'sı kitap-dergiden, %41.8'i ise aile büyüklerinden bilgi aldıklarını belirtmişlerdir. Gökduman'ın bulgularına göre annelerin %77.8'inin emzirme ve anne sütünü artırıcı uygulamalar konusunda eğitim almadıkları, sadece %22.2'sinin eğitim aldıkları saptanmıştır. Eğitim alan 48 annenin %77.1'i ebeden, %20.8'i doktordan, %2.1'i de hemşirelerden eğitim aldıklarını belirtmişlerdir (8).

Bu araştırma da emzirme ve anne sütünü artırıcı uygulamalar konusunda eğitim alma oranının oldukça yüksek olduğu dikkati çeken bir bulgudur.

Anne sütünü artırmada bebeklerin doğru teknik ve sık aralıklarla emzirilmesi, memelerin boşaltılması, yeterli uyku ve dinlenme ile annelerin özgüvenlerinin artırılması etkili uygulamalar olarak bildirilmesine rağmen pratikte daha çok çeşitli

kültürel uygulamalar yapılmaktadır. Bunların genellikle besin ve sıvı tüketimine yönelik uygulamalar olduğu dikkati çekmektedir. Bu araştırmada da annelerin büyük çoğunluğu anne sütünü arttırmak için çeşitli uygulamalar yapmıştır. Anneler besinler içinde anne sütünü en çok baklagilin (%90.0) içeceklerden ise en çok suyun (%99.1) arttırdıklarına inanmaktadırlar. Diğer yiyecek ve içeceklerin ise; et ve et ürünlerinin %75.5, ayranın %65.9, pekmezin %63.2 ve soğan/sarımsağın %65 olduğu tespit edilmiştir. Anneler diğer uygulamalarda da çoğunlukla masaj (%56.4), yürüyüş (%42.3) ve duşun (%11.4) faydalı olduğunu ifade etmişlerdir(Tablo3.5.). Annenin sütünün bol olması için günlük yiyeceklerine ek olarak bolca su içmesi ve sık emzirmesi yeterlidir (17). Günlük alınan toplam sıvı miktarı yaklaşık 3000 ml olmalıdır. Çay, kahve gibi içeceklerin süt üretimini azalttığı bilinmektedir. Kafeinli içeceklerin miktarı azaltılmalıdır(6). Kalori gereksinimi laktasyonun ilk ayında en üst düzeydedir. Emziren anneler günlük olarak ekstra 500 kaloriye ihtiyaç duyar. Ancak aşırı tatlı tüketimi, aşırı kalori ile birlikte kadının kilo almasına neden olabilmektedir(3).

Araştırma sonuçlarına göre anne sütünü arttıran en etkili yöntem emzirme danışmanlığıdır(3). Ancak memleketimizde beslenme, bilimsellikten ziyade gelenekselliğini sürdürmektedir. Şanlıurfa'da yapılan bir çalışmaya göre annelerin %88.0 'inin anne sütünü arttırmaya yönelik uygulamalar yaptıkları bulunmuştur. Annelerin bol bol emzirme (%43.0), sulu besinler alma (%27.5), pilav yeme(%17.0) gibi uygulamalar yaptıkları rapor edilmiştir (22). Gökdoğan'ın Aydın'da yaptığı çalışmasında annelerin %80'i sütlerini arttırmaya yönelik herhangi bir uygulama yaptıklarını belirtmişlerdir. Anneler en çok su (%71.1), süt (%41.0) ve tatlı (%29.9) tükettiklerini belirtmişlerdir. Anne sütünü arttırmak için en çok kullanılan bitkisel çay ise (%76.9) rezenedir. Ticari bitki çayı kullanımını ise %13.8'dir(8).

Bu araştırma da okur-yazar olmayan ve okur-yazar annelerin tamamı (%100) emzirme ve anne sütünü arttırmaya yönelik geleneksel uygulamalar yaptıklarını ifade etmişlerdir. Gün ve arkadaşlarının Kayseri il merkezinde yaptığı bir çalışmada çocuk bakımına ilişkin geleneksel uygulamalar eğitim durumu düşük olanlarda daha yaygın bulunmuştur (9). Bu farkın araştırmanın üniversite hastanesinde ve eğitim seviyesi yüksek sayılabilecek bir grupta yapılmış olması ve zaman içinde bebek bakımı,

emzirme ve anne sütü ile ilgili eğitimlerin gerek yazılı gerek sözlü olarak arttırılmasından kaynaklandığı düşünülebilir.

Yerleşim yerlerine göre yapılan karşılaştırmada her bölgede geleneksel uygulamanın yapıldığı görülmekle beraber, köyde yaşayanların tümü (%100) emzirme ve anne sütünü arttırmak için bir uygulama yapmıştır. Bu kırsalda yaşayanların bilgiye ulaşmalarındaki yoksunluk veya sağlık eğitimi veren personelin kırsalda yeterince etkili olamadığı anlamına gelebilir. Ayrıca kırsal kesim geleneksel uygulama ve kültürel yaptırımlar açısından kentsel bölgeye göre daha etkin kabul edilebilir.

Emzirme ve anne sütünü arttırmaya yönelik bilgi ve eğitim almayan annelerin tamamı emzirme ve sütü arttırmaya yönelik geleneksel uygulama yapmaktadır. Gökduman'ın çalışmasında anne sütünü arttırmaya yönelik eğitim almayan annelerin %25'i, eğitim alan annelerin ise %2.1'i sütlerini arttırmak için herhangi bir uygulama yapmamaktadırlar (8). Bu araştırmadan elde edilen sonuç Gökduman'ın çalışması ile uyumludur. Eğitimsiz olanların tamamının geleneksel bir uygulama yapması eğitim gerekliliği açısından önemli bir grup olduklarını düşündürmektedir. Çünkü sağlık personeli önerisi olmadan; bilimsel olmayan ve kulaktan dolma yapılan geleneksel uygulamaların zararları da muhtemeldir. Ve ticari açıdan sömürülmeye açık bir grup olmaları anlamını taşıyabilir.

Anneler bebeklerini ilk yarım saat emzirme konusunda sorun yaşamamaktadır. Ancak asıl sorun, annelerin yeterince emzirsin ya da emzirmesin sütünün yetmeyeceği endişesi ile geleneksel uygulamalara yatkınlıklarının olmasıdır.

5.SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda;

Araştırmada sezaryen ile yapılan doğumlarda ilk yarım saat içinde emzirme oranının düşük olduğu,

18 yaş altında evlenmiş olan annelerin ilk yarım saat içinde emzirme oranının oldukça düşük olduğu,

Emzirme sıklığı, ilk yarım saat içinde emzirme durumu ve tek başına anne sütü ile besleme oranları ilk gebeliği olanlarda, iki ve daha çok gebeliği olanlara göre daha düşük olduğu,

Anneler sütlerini arttırmak için uyguladıkları geleneksel yöntemleri çoğunlukla aile büyüklerinden öğrendikleri sonuçlarına varılmıştır.

Yapılan çalışmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda;

Sezaryen ile doğum yapan annelere ilk yarım saatte emzirebilmeleri için ek destek verilmesi,

18 yaş altı evlilik yapılmasının sakıncaları konusunda eğitimler verilmeli ve adölesan gebelikler azaltılmalı, bu gruplara yapılan emzirme ve anne sütü ile beslemeye yönelik eğitimler planlanması, eğitimlerde anne sütünün 6 ay tek başına yeterli olduğu ve annelerin sütlerine güven duymalarının amaçlanması,

Emzirme eğitimlerinde ilk gebeliği olan annelere daha hassas davranılması,

Uygulanan geleneksel yöntemlerin faydalı ve zararlı yönleri annelerle birlikte aile büyüklerine de detaylı bilgi anlatılması,

Annelerin sütlerini arttırdığına inandıkları uygulamaların anne sütüne olan etkilerinin tam olarak açıklanması,

Emzirmenin iki yaşına kadar sürdürülmesi önerildiği için bu yaş grubundaki annelerin uygulamalarını kapsayan çalışmaların artırılması,

Anne sütünü arttıran en etkili yöntemin emzirme danışmanlığı olduğu unutulmayarak doğum sonu dönem evde bakım uygulamaları ile annelerin emzirme sorunları zamanında çözülmeli ve bebek için gerekli olan anne sütünün devamlılığı sağlanması önerilebilir.

KAYNAKLAR

1. Arıcan A. Gebelik ve Emzirme Döneminde Beslenme (1. baskı), Diyet İstanbul yayıncılık, İstanbul, Aralık, 2007: 263-265.
2. Koruyucu Çocuk Sağlığında Beslenme ve Alternatif Tıp Uygulamaları Sempozyumu Sonuç Bildirgesi Kırıkkale, 6-8 Kasım 2008, <http://www.sosyalpediatri.org.tr/> (22.03.2011).
3. Bağcı (PhD) A.T. Gebe-Emzikli ve Bebek Beslenmesi. İçinde: Halk Sağlığı Temel Bilgiler. Hacettepe Üniversitesi yayınları, 2006: 294-303.
4. Akşit S. Kilo Almayan Çocuğa Yaklaşım. Sted 2001; 10 (12): 454-456.
5. Köksal G, Gökmen H. Çocuk Hastalıklarında Beslenme Tedavisi (1. Baskı). Hatipoğlu Yayınları, Ankara, 2000.
6. İnnocenti Bildirgesi. Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi. 1991; 34(4. anne sütü özel sayısı): 275-278.
7. Ulusoy, MF., Uçar, H. Araştırma Etiği. Ankara, 2002; 72. Tasarım Ltd Şti, 27-40.
8. Gökdoğan M. 0-6 Aylık Bebeği Olan Annelerin Anne Sütünü Arttırmaya Yönelik Geleneksel Uygulamaları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Doğum Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı. Aydın, 2009.
9. Gün İ, Balcı E, Öztürk A, Öztürk Y. Kayseri il merkezinde ana ve çocuk sağlığında bazı geleneksel uygulamaların yaygınlığı. 8. halk sağlığı günleri. Halk sağlığı ve sosyal bilimler bildiri özetleri kitabı, s 140, 23-25 Haziran 2003, Sivas.
10. Üstüner F, Kaya B, Küçük E. 0-6 yaş grubu çocuğu olan annelerin çocuk bakımına ilişkin geleneksel uygulamalarının belirlenmesi. 12. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi Kongre Bildiri Kitabı, s 429, 21-25 Ekim 2008, Ankara.
11. Bölükbaş N, Erbil N, Altunbaş H, Arslan Z. 0-12 aylık bebeği olan annelerin çocuk bakımında başvurdukları geleneksel uygulamalar. Uluslararası insan bilimleri dergisi 2009; 6 (1): 164-176.
12. Kahraman İ, Topbaş M, Çan G. Traditional baby care practices among mothers with children aged 6-12 months in the Turkish province of Trabzon. TAF Prev. Med. Bull 2011; 10 (1): 61-70.

- 13.**Eker A, Yurdakul M. Annelerin bebek beslenmesi ve Emzirmeye İlişkin bilgi ve uygulamaları. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi 2006; 15 (9): 158-163.
- 14.**Çetin F, Güneş G, Karaoğlu L, Üstün Y. Turgut Özal Tıp Merkezinde Doğum Yapan Annelerin Doğum Öncesi Bakım Alma Ve Emzirmeye Başlama Durumları Ve Etkileyen Faktörler, İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi 2005; 12 (4): 247-252.
- 15.**Bölükbaş N, Erbil N, Altunbaş H, Arslan Z. 0-12 aylık bebeği olan annelerin çocuk bakımında başvurdukları geleneksel uygulamalar. Uluslararası insan bilimleri dergisi 2009; 6 (1): 164-176.
- 16.** Gökçay G. Anne Sütü İle Beslenme ve Etkileri, II. Ulusal Ana Çocuk Sağlığı Kongresi program bildiri ve özet kitabı, s 55, 4-6 Haziran 2003.Grand Cevahir Kongre Merkezi, Şişli, İstanbul.
- 17.** Neyzi O. Pediatri. İstanbul. Nobel Tıp Kitapevi, 2002: 183–186.
- 18.**Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması 2008. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü Ankara, Ekim 2009.
- 19.**Coşkun T. Özel Durumlarda Anne Sütü İle Besleme Katkı Pediatri Dergisi 2003; 25 (2): 203-223.
- 20.** Gökçay G, Neyzi O, Bulut A. Sosyal Pediatri. İçinde: Neyzi O, Ertuğrul T. Pediatri (3.baskı), 1. cilt, Nobel Tıp Kitabevi, İstanbul, 2002: 69-203.
- 21.**Özyazıcıoğlu N, Polat S. 12 aylık çocuğu olan annelerin çocuk bakımına ilişkin başvurdukları geleneksel uygulamalar. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi 2005; 8(1): 63-71.
- 22.** Kaya D, Pirinçi E. 0–24 Aylık Çocuğu Olan Annelerin Anne Sütü ve Emzirme İle İlgili Bilgi ve Uygulamaları TSK Koruyucu Hekimlik Bülteni 2009; 8(6): 479-484.

EKLER

EK 1. Anket Formu

0-24 AYLİK ÇOCUĞU OLAN ANNELERİN

ANNE SÜTÜNÜ ARTTIRMAYA YÖNELİK GELENEKSEL UYGULAMALARI

Bu araştırma annelerin emzirme ve anne sütünü artırmaya yönelik geleneksel uygulamalara yaklaşımlarını araştırmak amacıyla yapılacaktır. Araştırmamızda vereceğiniz yanıtlar bilimsel araştırmalar dışında kullanılmayacak, cevaplarınız gizli tutulacaktır. Araştırmamıza katılmayı uygun gördüğünüz takdirde aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1.Kaç yaşındasınız:.....

2.Eğitim düzeyiniz nedir?

1.Okur yazar değil

2.Okur-yazar

3.İlkokul mezunu

4.Ortaokul mezunu

5.Lise mezunu

6.Üniversite mezun

3.Mesleğiniz nedir?

1.Ev hanımı

2.İşçi

3.Memur

4. Diğer(.....)

4.Nerede yaşıyorsunuz?

1.Merkez

2.İlçe

3.Köy

4.Diğer iller(.....)

5.Nasıl bir aile tipine sahipsiniz?

1.Çekirdek aile

2.Genis aile

6.Kaç yaşında evlendiniz?.....

7.İlk doğumunuzu kaç yaşında yaptınız?:.....

8.Kaç gebelik geçirdiniz?.....

9.Kaç doğum yaptınız?.....

10.Düşüğünüz var mı?.....

11.Ölü doğum yaptınız mı?.....

12.Kaç çocuğunuz var?.....

13.Sigara kullanıyor musunuz?

1.Evet

2.Hayır

3.Bıraktım

14.Emzirme süresi içerisinde ilaç kullanıyor musunuz?

1.Evet

2.Hayır

15.Aylık geliriniz nedir?.....

Çocuğa ait tanıtıcı bilgiler;

16. Sizin kaçıncı gebeliğiniz?:.....

17.Kaçıncı doğumunuz?:.....

18.Cinsiyeti:

1.Kız

2.Erkek

19. Bebeğiniz kaç kilo doğdu?__ __ __ __ gr

20.Şimdiki kilosu nedir?.....gr

21.Beklediğiniz tarihte mi doğdu?.....

22.Doğum şekliniz nedir?

1.Normal doğum

2.Sezaryen

3.Diğer(.....)

23. Bebeğinizi ilk kez ne zaman emzirdiniz?

1.İlk yarım saatte

2. Yarım saat-1 saat arası

- 3.1 saatten fazla 4.Diğer.....
- 24.Bebeginizin ilk gıdası ne oldu?
1. Anne sütü 2.Şekerli su
- 3.Mama 4.Su 5.Diğer(.....)
- 25.Bebeginizi hala emziriyor musunuz?
1. Evet 2.Hayır
- 26.Emziriyorsanız ne sıklıkla emziriyorsunuz?
- 1.Yarım saatte bir 2.Her saat başı
- 3.Ağladıkça 4.2 saatte bir 5.Diğer(.....)
- 27.Emziriyorsanız ne kadar süre devam etmeyi düşünüyorsunuz?
- 1.Emdiği sürece 2.1 yaşına kadar
- 3.2 yaşına kadar 4.Diğer(.....)
- 28.Bebeginizi ne ile besliyorsunuz?
1. Anne sütü 2. Anne sütü+ek gıda
- 3.Sadece ek gıda 4.Diğer(.....)
- 29.Doğum öncesi veya sonrasında bebek beslenmesi konusunda bilgi aldınız mı?
1. Evet 2.Hayır
- 30.Cevabınız evet ise bu bilgileri nereden edindiniz?
- 1.Aile büyüklerimden 2.Televizyon yayınlarından
- 3.İnternette 4.Kitap/dergi/broşür gibi yazılı kaynaklardan
- 5.Komsu-arkadaş 6.Sağlık personelinde (doktor-ebe-hemşire)

31.Sütünüzün artması için aşağıdaki uygulamalardan hangisini/hangilerini yaptınız/yaparsınız? Faydası oldu mu?

İÇECEKLER	FAYDASI OLDU MU?
SU	
PEKMEZ	
SÜT	
BİTKİ ÇAYLARI(.....)	
AYRAN	
MEYVE SUYU(.....)	
KOLA	
MADEN SUYU	
DİĞER(.....)	
YİYECEKLER	
ET VE ÜRÜNLERİ	
BAKLAGİL	
TAHİN/SUSAM(.....)	
SOĞAN/SARIMSAK	
DİĞER(.....)	
DİĞER UYGULAMALAR	
YÜRÜYÜŞ	
MASAJ	
YÜZME	
DİĞER	
İLAC(.....)	

32.Bu uygulamalardan farklı bir yöntem denediniz mi?

EK 2. :Etik Kurul Kararı

KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU KARAR FORMU

ETİK KURULU BİLGİLERİ	ETİK KURULUN ADI	MALATYA KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU
	AÇIK ADRESİ:	İnönü Üniversitesi Merkez Kampüsü, 44280, Malatya, Türkiye
	TELEFON	+90 422 341 06 60 / 1219
	FAKS	+90 422 341 00 36
	E-POSTA	inu.dhek@inonu.edu.tr

BAŞVURU BİLGİLERİ	ARAŞTIRMANIN AÇIK ADI	0-24 Aylık çocuğu olan annelerin anne sütünü arttırmaya yönelik geleneksel uygulamaları			
	ARAŞTIRMA PROTOKOL KODU	2013/179			
	KOORDİNATÖR/SORUMLU ARAŞTIRMACI UNVANI/ADI/SOYADI	Prof.Dr. Behice ERCİ			
	KOORDİNATÖR/SORUMLU ARAŞTIRMACININ UZMANLIK ALANI	İnönü Üniversitesi Malatya Sağlık Yüksekokulu			
	KOORDİNATÖR/SORUMLU ARAŞTIRMACININ BULUNDUĞU MERKEZ	MALATYA			
	DESTEKLEYİCİ				
	DESTEKLEYİCİNİN YASAL TEMSİLCİSİ				
	ARAŞTIRMANIN FAZİ VE TÜRÜ	FAZ 1	☐		
		FAZ 2	☐		
		FAZ 3	☐		
		FAZ 4	☐		
		Gözlemsel ilaç çalışması	☐		
İlaç dışı klinik araştırma		☐			
	Diğer ise belirtiniz				
ARAŞTIRMAYA KATILAN MERKEZLER	TEK MERKEZ ☐	ÇOK MERKEZLİ ☐	ULUSAL ☐	ULUSLARARASI ☐	

KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU KARAR FORMU

DEĞERLENDİRİLEN BELGELER	Belge Adı	Tarihi	Versiyon Numarası	Dili			
	ARAŞTIRMA PROTOKOLÜ			Türkçe ☐	İngilizce ☐	Diğer ☐	
	BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU			Türkçe ☐	İngilizce ☐	Diğer ☐	
	OLGU RAPOR FORMU			Türkçe ☐	İngilizce ☐	Diğer ☐	
ARAŞTIRMA BROŞÜRÜ				Türkçe ☐	İngilizce ☐	Diğer ☐	
DEĞERLENDİRİLEN DİĞER BELGELER	Belge Adı	Açıklama					
	SİGORTA	☐					
	ARAŞTIRMA BÜTÇESİ	☐					
	BIYOLOJİK MATERYEL TRANSFER FORMU	☐					
	İLAN	☐					
	YILLIK BİLDİRİM	☐					
	SONUÇ RAPORU	☐					
	GÜVENLİLİK BİLDİRİMLERİ	☐					
DİĞER:	☐						
KARAR BİLGİLERİ	Karar No: 2013/179	Tarih: 04.12.2013					
	Yukarıda bilgileri verilen başvuru dosyası ile ilgili belgeler araştırmanın/çalışmanın gereke, amaç, yaklaşım ve yöntemleri dikkate alınarak incelenmiş ve uygun bulunmuş olup araştırmanın/çalışmanın başvuru dosyasında belirtilen merkezlerde gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel sakınca bulunmadığına toplantıya katılan etik kurul üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar verilmiştir. Klinik Araştırmalar Hakkında Yönetmelik kapsamında yer alan araştırmalar/çalışmalar için Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu'ndan izin alınması gerekmektedir.						

KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU	
ETİK KURULUN ÇALIŞMA ESASI	Klinik Araştırmalar Hakkında Yönetmelik, İyi Klinik Uygulamaları Kılavuzu
BAŞKANIN UNVANI / ADI / SOYADI:	Prof. Dr. Rifat KARLIDAĞ
ARAŞTIRMANIN AÇIK ADI	0-24 Aylık çocuğu olan annelerin anne sütünü arttırmaya yönelik geleneksel uygulamaları

Unvanı/Adı/Soyadı	Uzmanlık Alanı	Kurumu	Cinsiyet		Araştırma ile ilişki		Katılım *		İmza
Prof. Dr. Rifat KARLIDAĞ	Psikiyatri	İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi	E ☒	K ☐	E ☐	H ☐	E ☐	H ☐	
Prof. Dr. Metin GENÇ	Halk Sağlığı	İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi	E ☒	K ☐	E ☐	H ☐	E ☐	H ☐	
Prof. Dr. Saim YOLOĞLU	Biyoistatistik	İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi	E ☒	K ☐	E ☐	H ☐	E ☐	H ☐	
Prof. Dr. Türkan TOĞAL	Anesteziyoloji ve Rea.	İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi	E ☐	K ☒	E ☐	H ☐	E ☐	H ☐	
Doç. Dr. Ahmet KARADAĞ	Çocuk Sağlığı ve Hast.	İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi	E ☒	K ☐	E ☐	H ☐	E ☐	H ☐	
Doç. Dr. Alaadin POLAT	Fizyoloji	İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi	E ☒	K ☐	E ☐	H ☐	E ☐	H ☐	
Doç. Dr. H.Birgül CUMURCU	Psikiyatri	İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi	E ☐	K ☒	E ☐	H ☐	E ☐	H ☐	

KLİNİK ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU KARAR FORMU

Doç. Dr. Yusuf YAKUPOĞULLARI	Tıbbi Mikrobiyoloji	İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi	E ☒	K ☐	E ☐	H ☐	E ☐	H ☐	
Doç. Dr. Seda TAŞDEMİR	Tıbbi Farmakoloji	İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi	E ☐	K ☒	E ☐	H ☐	E ☐	H ☐	
Yrd. Doç. Dr. Mehmet KARATAŞ	Tıp Tarihi ve Etik	İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi	E ☒	K ☐	E ☐	H ☐	E ☐	H ☐	
Yrd. Doç. Dr. Neslihan ŞİMŞEK	Diş Hekimliği	İnönü Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi	E ☐	K ☒	E ☐	H ☒	E ☒	H ☐	
Uzm. Dr. Ömer Murat AYDIN	Nükleer Tıp Uzmanı	Malatya Devlet Hastanesi	E ☒	K ☐	E ☐	H ☐	E ☐	H ☐	
Metin TAY	Eczacı	Serbest Eczacı	E ☒	K ☐	E ☐	H ☐	E ☐	H ☐	
Zafer ERGÜZEL	Hukuk	İnönü Üniversitesi	E ☒	K ☐	E ☐	H ☐	E ☐	H ☐	
Hasan KONAN	Sivil Üye	Zaloğlu Ltd. Şti.	E ☒	K ☐	E ☐	H ☐	E ☒	H ☐	

*:Toplantıda Bulunma

EK 3. Uygulama İzni

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ TURGUT ÖZAL TIP MERKEZİ

Hemşirelik Hizmetleri Müdürlüğü

Sayı : 68636013/BH/216.99- 09

08.10.2014

Konu : Anket Çalışması

BAŞHEKİMLİK MAKAMINA

İlgi: 03.01.2014 tarih ve 170.99/43 sayılı yazınız.

İlgili yazınıza istinaden; İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Uzaktan Eğitim Halk Sağlığı hemşireliğinde yüksek lisans yapan Zeynep ÜNVER'in “ **0-24 aylık çocuğu olan annelerde anne sütünü artırmaya yönelik geleneksel uygulamaları** ” konulu anket çalışmasını Hastanemizde yapmak istediğini Müdürlüğümüze gelen ilgi yazı ile belirtilmiş olup, bu talep Müdürlüğümüzce **uygun görülmüştür.**
Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Leyla KILIÇ
Hemşirelik Hizmetleri Müdürü

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ	HAVALE
TURGUT ÖZAL TIP MERKEZİ	
SAYI	TARİHİ
17099/269	08/10/14

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
TIP FAKÜLTESİ
Dahili Tıp Bilimleri Bölümü
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Başkanlığı

Sayı : 27942812/12

03.01.2014

Konu: Anket İzni Hk.

TURGUT ÖZAL TIP MERKEZİ BAŞHEKİMLİĞİNE

İlgi: 03.01.2014 tarihli ve 170.99-43 sayılı yazınız;

İlgideki kayıtlı yazınıza istinaden; Sağlık Bilimleri Enstitüsü Uzaktan Eğitim Halk Sağlığı hemşireliğinde yüksek lisans yapan Zeynep ÜNVER' in " 0-24 aylık çocuğu olan annelerde anne sütünü arttırmaya yönelik geleneksel uygulamaları " konulu anket çalışmasını Anabilim Dalımızda yapması uygun bulunmuştur.

Gereğini bilgilerinize arz ederim

Prof. Dr. Hamza KARABİBER
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı Başkanı

İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ		NOVALE
TURGUT ÖZAL TIP MERKEZİ BAŞHEKİMLİĞİNE		
GELİTİBİLMİŞ		
SAYI	TARİHİ	
170.99/1108	03/01/14	

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı, Soyadı : Zeynep ÜNVER
Uyruğu : Türkiye (T.C.)
Doğum Tarihi ve Yeri : 5 Ekim 1988 , Malatya
Medeni Durumu : Bekar
Tel : 05427130360
Email : zeynepunver.26@gmail.com

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Tarihi
Lisans	İnönü Üniversitesi Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü	2010
Lise	Malatya Atatürk Kız Lisesi	2005

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görev
2010-halen	İnönü Üniversitesi Turgut Özal Tıp Merkezi	Hemşire

YABANCI DİL

İngilizce